

Motion till riksdagen

1988/89:N2

av Hadar Cars m. fl. (fp)

med anledning av prop. 1987/88:108 om ett
kontobaserat system för registrering av aktier m. m.

I propositionen föreslås riktlinjer för ett kontobaserat system för värdepappershantering, dvs. en helt datoriserad hantering av aktiehandeln. Dagens värdepapper ersätts med elektroniska registreringar i det s. k. VP-systemet, som ersätter dagens Värdepapperscentral.

Datoriseringen medför en rad förbättringar och rationaliseringar som förhoppningsvis leder till lägre kostnader för marknadens aktörer. Det är självklart att en modern kapitalmarknad utnyttjar de tekniska hjälpmedel som står till buds. Vi är positiva till att omläggningen till ett kontobaserat system för registrering av aktier m. m. nu sker.

Det är enligt vår mening angeläget att förslaget kompletteras i ett antal avseenden och att lagtext utarbetas, remitteras och föreläggs riksdagen med beaktande av de synpunkter vi har framfört. Redan i denna principproposition finns också några aspekter av datoriseringen som vi inte anser är tillräckligt belysta.

För det första finns risk att ett helt papperslöst system blir mindre påtagligt och begripligt för den enskilde aktiespararen. Även om en notering i VP-systemets dator medför samma rättigheter som ett aktiebrev, kan de mindre aktiespararna uppleva systemet som osäkert. Folkpartiet arbetar för ett brett och spritt ägande av svenskt näringsliv. Därför anser vi att det är viktigt att varken nuvarande eller potentiella aktieägare stöts bort av de nya rutinerna. Det bör vara möjligt för en enskild aktieägare att när som helst få ett pappersbevis på sitt ägande även inom ramen för det nya VP-systemet.

För det andra inger utformningen av systemet oro när det gäller individens integritetsskydd. Några exempel på det är riksskatteverkets och datainspektionens remissvar. RSV antyder nya möjligheter att kontrollera medborgarna på ett sätt som tidigare inte varit möjligt. Om RSV ges rätt att använda den reviderades datorutrustning vid revisionen uppkommer lätt situationer där den enskilde aktiespararen helt förlorar kontrollen över vilka uppgifter och nya sammanställningar av uppgifter som denna myndighet besitter. Utvecklingen har då rört sig ganska långt från dagens system där banker och VPC förser såväl skattemyndigheterna som sina kunder med utdrag som visar tillgodohavanden, ränteinkomster och utdelningsintäkter. I det fallet vet den enskilde alltid vilken information som finns hos myndigheten och kan själv dessutom kontrollera att den inte är behäftad med några fel.

För det tredje instämmer vi i Sveriges aktiesparares riksförbunds förslag att de nuvarande sekretessreglerna bör ändras. De hänger i och för sig inte

direkt samman med själva datoriseringen av VPC. Men eftersom möjligheterna att göra helt aktuella sammanställningar av aktieinnehav kraftigt ökar genom datoriseringen, anser vi att det finns anledning att i detta sammanhang förändra dem.

Det är det inflytande över ett företag som ett visst aktieinnehav ger upphov till som är av allmänt intresse, inte hur stort själva kapitalinnehavet är. Vem behöver egentligen få veta vilka människor som har stora poster av röstsvaga B-aktier? Såväl bolagens som allmänhetens intresse bör rimligen fokuseras på vem som har inflytande över bolaget. Vi föreslår därför att enbart de aktieägare vars andel av det totala röstetalet överstiger en viss nivå skall redovisas i den offentliga aktieboken, dvs. att den nuvarande offentlighetsgränsen knyts till röstetalet.

Slutligen noterar vi att det förutom ovanstående tveksamheter kvarstår många juridiskt tekniska frågor att lösa innan systemet kan sjösättas. Några remissinstanser har ansett att det nuvarande förslaget inte bör ligga till grund för lagstiftning. Mot denna bakgrund anser vi att lagtexten innan den presenteras för riksdagen bör remitteras till de remissinstanser som yttrade sig över utredningen.

Hemställan

Med anledning av det anförda hemställs

1. att riksdagen som sin mening ger regeringen till känna vad som i motionen anförts om möjligheterna för aktieägare att även fortsättningsvis erhålla skriftliga bevis för sina innehav,
2. att riksdagen som sin mening ger regeringen till känna vad som i motionen anförts om effektivt integritetsskydd för individen,
3. att riksdagen hos regeringen begär förslag till förändrade regler för sekretessskyddet i enlighet med motionen,
4. att riksdagen som sin mening ger regeringen till känna att den kommande lagtexten bör skickas ut på remiss.

Stockholm den 10 oktober 1988

Hadar Cars (fp)

Isa Halvarsson (fp)

Lars De Geer (fp)

Gudrun Norberg (fp)

Christer Eirefelt (fp)